

Kriterier for ringduers yngletid og forårstræktid

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 26. maj 2015

Kevin Kuhlmann Clausen & Thomas Eske Holm

Institut for Bioscience

Rekvirent:
Naturstyrelsen
Antal sider: 5

Faglig kommentering:
Thomas K. Christensen
Kvalitetssikring, centret:
Jesper R. Fredshavn

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tlf.: 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Indhold

Baggrund	3
Spørgsmål og svar	3
Referencer	4

Baggrund

Der er nedsat en arbejdsgruppe under vildtforvaltningsrådet, som har til formål at komme frem til en aftale i forhold til regulering af ringduer. Under 1. arbejdsgruppemøde blev der spurgt ind til yngle- og træktid for ringduer. DCE har efterfølgende i mail af 13. maj 2015 modtaget 3 spørgsmål som besvares her.

Spørgsmål og svar

Spørgsmål 1. Direktivets definition på yngleperiodens afslutning er ungernes uafhængighed. I Danmark er datoen fastsat til 10. november. Hvilke kriterier lægges til grund for konstateringen af, at populationen af ringduer har unger i reden? Er det nok ét duepar har unger i reden? Eller skal der være tale om, at en vis procentdel har unger i reden. Ligeledes bedes redegjort for kriterierne, der er lagt til grund for starten af yngletiden og forårstrækket.

Ad 1. Datoerne for ringduens yngle- og trækperiode er fra EUs side fastsat i dokumentet "key concepts of Article 7(4) of the Birds Directive" (European Commission 2014), som er et dokument udarbejdet i 2001 af Ornis-komitéen under EU, som et review af daværende tilgængelige data. For visse arter (heriblandt ringdue) byggede datoerne i dette dokument på viden af ældre karakter, og da ringduens ynglebiologi har ændret sig betydeligt gennem de senere årtier opstod et behov for at ajourføre datoen for yngletidens afslutning.

Kriteriet for yngletidens afslutning er jf. European Commission (2014) fuldt flyvefærdige unger, og konstateringen heraf har hidtil været direkte observationer af næsten flyvefærdige unger i duernes reder (Noer 2006). Datoen 10. november er fastlagt ud fra det faktum at ét duepar havde unger i reden, men da den samlede datamængde er meget begrænset (kun tre territorier blev fulgt) er det på det foreliggende datagrundlag umuligt at vurdere omfanget af yngleaktivitet i perioden. Som allerede påpeget i Noer (2006) er grundigere undersøgelser strengt nødvendige for at klarlægge dette. Siden da har Olesen (2013) foretaget grundigere analyser af ringduens ynglesucces i løbet af efteråret, og påvist at andelen af fugle med aktivt krovæv (dvs. ynglende fugle) falder markant efter første halvdel af oktober. Samme undersøgelse viser dog også tilfælde af yngleaktivitet gennem hele november. Kommissionens "key concepts of Article 7(4) of the Birds Directive" (European Commission, 2014) påpeger at sene yngleforekomster (november-december) ofte er associeret med menneskelig bebyggelse. Hvorvidt EU kommissionens definition af yngleperiodens afslutning ("*full flight of young birds*") skal baseres på at der ikke længere er unger tilstede i rederne eller der kan tolereres en vis procentdel af reder med unger er et juridisk fortolkningsspørgsmål som ligger uden for DCEs regi.

Datoen for starten på yngletiden er fastsat af Ornis komitéen i European Commission (2014), og har ikke været genstand for revision. Kriterierne der er lagt til grund er belyst i et memorandum af Noer & Pihl (2010), som angiver at starten af yngletiden (okkupering af yngleterritorier) defineres som tilstedeværelsen af konstant kurrende hanner. I Noer & Pihl (2010) er det beskrevet, at selv om der sker en kurren i godt vejr i det tidlige februar, kures der først konstant senere på måneden. I en tidligere udgave af Noer og Pihls memorandum var yngletiden derfor sat til at starte 21. februar, men en høringsbemærkning fra Knud Flensted (DOF) om at duer yngler tidligere i bebyggede områder, gjorde at datoen blev korrigeret til 1. februar.

Datoen for starten på forårstrækket er ligeledes fastsat af Ornis komitéen i European Commission (2014), og har ikke været revideret. Noer og Pihl (2010) fastslår at startdatoen for forårstrækket er svær at definere, dels fordi de danske ynglefugle er delvist trækfugle, og dels fordi Danmark passerer af et stort antal nordiske duer. I European Commission (2014) er perioden fastlagt til 1. februar - 10. april ud fra ældre litteratur (Hvass, 1978a-c og Olsen, 1992) uden nærmere angivelse af kriterierne.

Spørgsmål 2. Er der udført konkrete undersøgelser i forhold til kriterierne, der er lagt til grund for start- og sluttidspunkt for yngleperioden samt starttidspunkt for forårstrækket? DCE bedes i så fald opsummere resultaterne fra undersøgelserne.

Ad 2. For så vidt angår yngleperiodens starttidspunkt og starttidspunkt for forårstrækket er der ikke foretaget konkrete undersøgelser på ringdue, og datoerne fastlagt af Ornis komitéen er ikke ændret. I deres arbejde (European Commission 2014) refereres til Hvass (1978a-c) og Olsen (1992). I forbindelse med fastlæggelsen af sluttidspunktet for ringduens yngleperiode er der foretaget et pilot-projekt på Kalø (Noer 2006), der konstaterer en tilstedeværelse af ringdueunger i en dueede frem til 10. november. En opsummering af disse resultater, samt en grundig gennemgang af metoden, er udførligt beskrevet i notatet fra 2006 som vedhæftes (Bilag 1).

Olesen (2013) undersøgte sluttidspunktet for ringduens yngleperiode ved en analyse af forekomst af krovæv i nedlagte fugle. Denne analyse konkluderer ligeledes at et fåtal af ringduer yngler til og med november måned, men undersøgelsen forholder sig ikke direkte til kriteriet om ungeres uafhængighed.

Spørgsmål 3. Yngleperiodens afslutning er af EU i Danmark fastsat til 10. oktober og i Sverige til 30. september. I Sverige er der jagttid i de sydlige dele af landet fra 15. august og i de øvrige dele fra 1. august. Hvilke kriterier (jf. pkt. 1) er anvendt i Sverige i forhold til fastlæggelse af yngletid og træktid?

Ad 3. Som de danske yngle- og træktider, er også de svenske fastlagt af Ornis komitéen i EU kommissionens "key concepts of Article 7(4) of the Birds Directive", ud fra samme overordnede kriterier om territorieetablering og ungeres uafhængighed (European Commission 2014). Datoerne for svenske forhold er fastlagt på baggrund af svensk litteratur på området, og de citerede kilder omfatter Sveriges Ornitologiska Förening (1990), Ekberg & Nilsson (1994), Curry-Lindahl (1960), Bengtsson (1998) og Mörner (1995). Grundet den korte tidsfrist har det ikke været muligt for DCE at anskaffe disse kilder, og de specifikke kriterier anvendt kan derfor ikke fastslås. Det påpeges dog at datoerne fastsat af Ornis komitéen for de enkelte medlemslande ofte beror på en faglig vurdering af eksisterende national litteratur, og ikke nødvendigvis bygger på tidssvarende konkrete undersøgelser.

Referencer

Bengtsson, K, 1998. Sent häckande ringduvor. Anser, nr 4.

Curry-Lindahl, K. (Red). 1960. Våra fåglar i Norden. Del II.

Ekberg, B. & Nilsson, L. 1994. Skånes fåglar.

European Commission, 2014: Key concepts of Article 7(4) of the Birds Directive.

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/guidance_en.htm

Hvass, H. (ed) 1978a. Danmarks Dyreverden. Bind 6 : Fugle I. Rosenkilde and Bagger, Odense.

Hvass, H. (ed) 1978b. Danmarks Dyreverden. Bind 7 : Fugle II. Rosenkilde and Bagger, Odense.

Hvass, H. (ed) 1978c. Danmarks Dyreverden. Bind 8 : Fugle III. Rosenkilde and Bagger, Odense.

Mörner, T. 1995. Rapport rörande undersökning av ringduvans häckningstid.

Noer, H. & Pihl, S. 2010. Updating of information of bird occurrences in Denmark in "Key concepts of Article 7(4) of Directive 79/409/EEC". 2nd revised edition.

Noer, H. 2006: Jagtsæsonens start i forhold til ringduers yngletid i Danmark. Notat, Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Vildtbiologi og Biodiversitet. 23pp.

Olsen, K. M. 1992. Danmarks Fugle - en oversigt. Danish Ornithological Society, Copenhagen.

Sveriges Ornitologiska Förening, 1990. Sveriges fåglar. 2a upplagan. Stockholm.